

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
învolală

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Intru mulți ani Stăpâne!

Ieri, în 13 Ianuarie, pâr. mitropolit VASILE a împlinit 60 ani de viață. — Ziua a fost praznică la Blaj, în stil Vasile Suci. Adecă: toată lumea la datorie, de dimineața până seara. Ceeace mai dinainte prevăzându-se, frunțașii bisericii au ținut să prezinte omagiile și bunele doriri pentru această memorabilă aniversară în ziua de Anul nou, cu care de altfel, înainte de schimbarea calendarului, concădea.

Câteva clipe a trebuit totuși să dea mitropolitul odihnă și acum aceluși minunat tovarăș care îi este peana de scris, spre a complecta sărbătoarea aniversării. I-au sosit, din toate părțile, telegrame și scrisori: dela Sfântul Părinte, dela Regele țării, Card. Facelli, I. Maniu și alții. Mitropolitul le-a citit pe rând. Câteva clipe de emoționantă reculegere, o viață de jertfă prinsă în tremurul unei amintiri, un fragment de sbucium și glorie din drumul bisericii închiegat într'o icoană fugară, apoi penița a început iar să alerge pe hârtie și în vreme ce marea tăcere a muncii stăpânește prin cancelariile și școlile cetății lui Inochentie, mitropolitul Vasile își praznuiește împlinirea alor 60 ani stând de vorbă cu grijile și strădaniile, multe și mari, ale bisericii cu care se confundă, adunate și îmbulzite toate în jurul mesei lui de scris.

Printre griji și gânduri însă, se strecoară astă dată și se apropie de Părintele său mare — și asta suntem dator să i-o spunem, chiar și dacă renunțăm, pentru a nu supăra marea-i modestie, la orice cuvânt de apreciere a personalității și operei sale — dragostea sinceră, statornică, adâncă pe care i-o poartă biserica noastră întreagă, toți fiii ei dela cel mai mic până la cel mai mare. Dacă li-s'a oprit altă sărbătorire, ei cu toții organizează totuși una mai frumoasă, mai înaltă decât strălucirile festivalurilor și care nu poate fi refuzată: o mare serbare a rugăciunii. Se vor ruga cu toții, mai intens, mai stăruitor, mai cald decât altă dată. Vor da Părintelui cerească mulțumită și vor cere noi daruri și noi binecuvântări.

La cea mai mare răscruce a istoriei, Pronia a așezat la cârma bisericii noastre pe pâr. mitropolit Vasile. Stăneacă neclătită în mijloc de ape revărsate, pustiitoare. Gând luminos, în mijlocul frământărilor haotice. Voință neșovăitoare în fața prăpastiilor ce ni-se deschideau din toate părțile. Prin toată firea și purtarea lui simplă, naturală, dreaptă, fără cotituri și fără meșteșug diplomatic; prin apostolia datoriei împlinite minnat atât la cârma zilnică a turmei, cât și în câmpia științei și în neîntrecutele-i citorii; ca și prin mucenicia durerii pe care Stăpânul i-a trimis-o drept coroană a tuturor darurilor sale, pâr. mitropolit Vasile a fost întruparea vie a idealurilor și străduințelor spre veșnicie, împlinirea căroră în neamul românesc este misiunea și zestre divină a bisericii noastre. De aceea suntem dator cu multă rugă de mulțumire.

În aceeași vreme, rugăciune vom vărsa către Domnul, să ni-l țină încă multă vreme în pace, întreg, onorat, sănătos, drept îndreptând cărările bisericii noastre. Vremile sunt rele, grijile mari. Cine le-ar putea purta așa ca umerii lui încercați? Unde ar fi acea binecuvântată liniște, acea senzație de siguranță pe care o avem cu toții acuma, câtă vreme știm că, la masa lui de scris, stă veghie asupra noastră ochiul limpede, judecata dreaptă a pâr. mitropolit Vasile?

De aceea, Dumnezeu să ni-l păzească intru mulți ani!

Dulgherul din Nazaret

Personagiu extraordinar — Omagii îndreptățite — Datorința noastră

de prof. DUMITRU NEDA

Toate trec în lumea asta. Trec și sărbătorile mari, cu bogăția lor de icoane captivante și idel sugestive. Și uitarea se așterne, în atâtea suflete, suverană, peste multe din imaginile impresionante ale praznicelor alese. Cral dela Răsărit, steauă, iesle sfinte, păstori vișlaimiteni, cântec de îngeri în miez de noapte, ape ale Iordanului, și câte altele nu rămân, până la anul, învăluite în ceață? Și cu ele împreună și chipul blând, tăcut și înțelept al dreptului Iosif, care se strecoară smerit prin strălucirile Nașterii, ca să continue tot așa prin istoria vieții Mântuitorului. Și veacuri multe mai apoi, la fel, prin istoria bisericii.

Curios și semnificativ. Cărțile sfinte nu ne spun aproape nimic despre logodnicul Fecioarei și tatăl crescător al Pruncului Isus. Ceeace știm pe calea Scripturilor despre obârșia, tinerețele, bărbăția și sfârșitul sf. Iosif este extrem de puțin. Cele câteva amănunte în legătură cu viața Domnului îngăduie anumite orientări și prepusuri. Sunt însă departe de a fi ceeace înseamnă, și am dori noi: o biografie, fie și numai sumară.

Și cu toate acestea sf. Iosif este, după Hristos și Maica Sfântă, cea mai de seamă figură a Vechiului și Noului Testament. Căci, deși mari sunt și profeții din Legea Veche, ca unii ce au fost învredniciți să vadă cu spiritul pe Răscumpărătorul și să-l vestiască lumii cu veacuri înainte de ce ar fi venit; deși e mare și Ion Botezătorul și laudat de însași înțelepciunea veșnică întrupată; deși mari sunt și apostolii, acești ispravnici ai tainelor dumnezeiești și stâlpi ai bisericii, totuși, toți aceștia își împrumută, așa zicând, vrednicia din grandoriile operei lui Hristos, la a cărei desăvârșire lucrează și ei împreună cu ajutorul harului căpătat anume spre aceasta. Cu totul altfel stă însă treaba cu Sf. Iosif. Slujba acestuia nu se referă la opera lui Hristos, ci direct la însași persoana Lui: îl îmbracă, îl hrănește, îl crește după trup pe Fiul lui Dumnezeu. Incheerea se impune de sine: cu cât e mai presus persoana Mântuitorului față de opera lui, cu atât mai pe sus stă Iosif în vrednicie față de profeți, înaintemergătorul și apostoli (Ios. Schindler).

Creștinătatea a simțit dintru început acest lucru. Din motive de prudență însă, biserica veacurilor prime mai ales, n'a prea reliefat respectul deosebit ce i-se cuvine tatălui crescător al lui Hristos. A așteptat să bântuie erezia lui Arie împotriva dumnezeirii Fiului Omului, erezia lui Nestorie împotriva maternității divine a Mariei, rătăcirea lui Eutiche privitor la cele două firi ale Domnului, și furia iconoclastă în contra cinstirii sfinților și a icoanelor lor, și numai după aceea și-a dat consimțământul ca și

capului Sfintei Familii să i-se deie cult public. Privat, și mai mult în secret, a fost doar cinstit totdeauna. Arheologul de Rossi, e lucru știut deja, în cursul săpăturilor sale prin catacombe a găsit gravura sf. Iosif pe peatra de mormânt a unei anumite Severa, gravură ce provine din veacul III.

În ce privește Răsăritul catolic al vremilor de demult, acela conduce și în acest punct, ca în destule altele. Sf. Iosif Studitul († 830) și Sf. Iosif Imnografal († 883), prinând în cântări trecute în cărțile de slujbă bisericească lauda patronimului lor, nu fac altceva decât să fixeze, frumos și ritmic, o tradiție pe cât de veche (mărturie: sf. Atanasie și sf. Vasile) pe atât de vie în părțile acelea.

Apusul primește acest cult numai mai târziu. Prin veacul XII se află, ce-i drept, în Bologna o biserică sfințită (la 1129) în cinstea sf. Iosif, dar abia Papa Sixt IV (1471—1484) îl trece în ceaslovul apusean. Urmașii Papii Sixt merg tot mai departe pe calea deschisă de el. Așa Gregoriu XV, Clemente XI, Benedict XIII și Benedict XIV până la Piu IX, care în 8 Decembrie 1870, îl declară sărbătorește de patron al întregii biserici catolice, și Leo XIII care la 15 August 1889 îi consacră lui luna Martie. Convingerea sa, referitor la cinstea cu carea datorează creștinii sf. Iosif, Leo XIII și-a exprimat-o la 28 Ianuarie 1890, într'o brève adresată episcopilor spanioli: „Iosif, care după voința lui Hristos, a Fiului lui Dumnezeu, a fost menit să-i fie apărător și părinte... excelează atât de mult printr'asta, încât nicio dată nu va putea fi cinstit îndeajuns”.

Rândulala noastră bisericească răsăriteană, care are, precum știm, loc de cinste pentru Logodnicul Preacuratei în anul liturgic, și pozițiile Papiilor pentru biserica apuseană sub acest respect, sunt, cred, indicații destul de limpezi și pentru noi, că ar fi vremea să ne apropiem mai tare, și să ni-l apropiem mai mult pe acest înțelept, drept și puternic slujitor al Cuvântului, alături de care se bucură acum, după părerea foarte serioasă a multora, cu trup cu tot, întru împărăția cerurilor. Pâr. Bojor tipărind Canonul Sfântului (Gherla, 1929) și dând și o seamă de măduvoase îndrumări în ceeace privește lauda după vrednicie a lui, a săvârșit o faptă ce-l îndreptățește la stima tuturor celor ce simțesc cu biserica. Nu-i destul însă atâtea. Cultul acesta trebuie propagat intens, cu vorba și cu peana. Dulgherul din Nazaret poate că astăzi mai mult ca oricând e Sfântul zilei. Virtuțile lui: respectul de autoritate, munca fără preget și fără sgomot, mulțumirea cu puțin, curățenia gândului și a inimii, simplitatea după vorbă după port, re-

semnarea în fața nepătrunselor rândueli ale Proniei, și celelalte toate cari fac podoaba sufletului său, sunt tot flori cari încep să fie trecute la inventarul celor ce erau odată ca niciodată. Hoc autem cui prodest?

În Apus s'a ajuns unde s'a ajuns după multă apostolie în această direcție; apostolie în care s'au întrecut franciscanii cu carmelitanii și jezuiții, ca de alții să nu mai pomenim. Amvon, scaun al mărturisirii, întruniri și presă: totul a fost folosit în slujba acestui desiderat (amintesc dintre ziare „Univers“-ul lui Louis Veullot). Sfârșitul îl știm: izbânda strălucită a unui dor sfânt, cu roduri morale pe cari numai Cel de sus le cunoaște în toată mărimea și mulțimea lor. Noi abia de ne putem face o idee palidă dacă ne vom gândi la milioanele de acte religioase (rugăciuni, spovedanii, cuminecări cu reflexele lor sociale-caritative) cari se îndeplinesc zilnic din partea a mil și milioane de închinători ai Drepțului Iosif.

Binecuvântați fie marii cârmuitori de conștiințe cari se vor pune, cu toată greutatea personalității și a cuvântului lor, în fruntea celor mici și mulți cari cu dor doresc să capete graiu mai viu și formă mai concretă și la noi pietatea față de Părintele hrănitor al Mântuitorului! Cadrele le avem în rândul slujbei din Dumineca de după Crăciun. S'avem numai și sufletul mare, un Spiritus Rector, care să valorifice și să prefacă în bun obșteț comoara de evlavie străveche și profundă cuprinsă în acea rânduală, și în alte alcătuirii asemuitoare!

An-Nou la Oradea. În metropola Crișanei, aproape dela începutul întregirii noastre naționale, s'a dat atențiunea cuvenită marilor praznice creștinești, desfășurându-se un fast deosebit de înălțător, așa cum îngăduie mijloacele unei garnizoane ca aceasta, dela granița de Vest a Țării. La asemenea ocazii, se face paradă militară la amândouă catedralele românești. Ce mișcător e, de pildă, momentul când la ectenia „Te Deum“-ului de Anul-Nou,

unde se pomenește Suveranul, fanfara întonează „Trăească Regele!“ Aproape nici un ochiu, din cei ce au văzut numai serbări poruncite în timpul stăpânirii maghiare, nu rămâne neumezit de lacrimi. Ce binefacere dumnezească!

Dar încă, dacă la acestea se adaugă și simplitatea și duiosia unei potrivite rugăciuni ocazionale ca cea următoare, datorită I. P. S. episcop Valeriu Traian Frențiu, din care reținem partea din urmă: „Primește, o Doamne, dela poporul Tău pârga anului nou, pârga laudelor întru toate sfințirile noastre; întru miros de bună mireasmă ne primește pe noi; satură poporul Tău de bunătățile Tale; nu depărta pacea Ta dela poporul Tău; și să nu iei din locul acesta glasul cel de bucurie, cel de veselie, mirosul cel de mir și lumina lumii, și pururea cu noi să fii, ca să ne mântuești. Inmulțește roadele pământului spre bineșugul poporului Tău; să nu ne pierzi cu sabie, cu foame și cu moarte; să nu verși peste noi răutățile noastre ca, mântuindu-ne prin Tine, Ție totdeauna mărime să înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Spirit, acum și pururea și în vecii vecilor“. (Ion Ceparu).

Mic omagiu unui om mare. În ziua de 8 Ianuarie c. d. IULIU MANIU a împlinit 60 ani de viață. Patruzeci din ei i-a închinat în întregime neamului său. Dar uriaș, de preț neasemuit. Pentru care țara toată se gătea să-i aducă mulțumirile cuvenite. El însă a refuzat orice sărbătorire. — Soarta s'a îngrijit totuși să-i prezinte un omagiu neașteptat: căderea dela guvern.

Ironie? Dacă s'ar scrie despre alții, da. Când e vorba de Iuliu Maniu însă, adevăr greu! Părăsind fără șovăire puterea pe care alții o râvnesc cu orice preț, el face un act politic de mare demnitate, de fermitate și consecvență cu sine însuși, și, fără îndoială, de mare răsunet în viața țării pe care o servește permanent prin cuvânt și faptă, ca și prin retragerea și tăcerea lui elocventă.

Astfel, ultimul pas din sbuciumata-i viață

nu face decât să sporească strălucirea adevăratei sărbătoriri pe care, peste voia lui, neamul românesc i-o aduce totuși, la altarul tainic al sufletelor, unde, se aprinde mai vie dragostea, admirația și recunoștința pentru cel mai bun dintre Români.

La această sărbătoare a inimilor luăm parte și noi, cu toată sinceritatea și cu toată căldura. Și nu fără un sentiment de mândrie nevinovată. Sărbătoritul este al țării întregi, de sigur; dar mai întâi al nostru. Intre noi a muncit atâta vreme, aici și-a călit puterile de luptă. Câmpia Libertății și marile umbre ce străjuesc cetatea școalelor noastre își au partea lor în călăuzirea gândului și caracterului care l-au făcut ceea ce este după judecata tuturor: figura stăpânitoare a vieții publice românești.

Domnul puterilor să-i dea încă ani mulți și buni, împlinindu-i toate gândurile închinare fericirii neamului nostru!

In pragul noului an

— Din pastorală pâr. IULIU al Clujului —

Ani mulți și fericiți ne dorim în ziua Anului Nou. Anii sunt în stăpânirea Domnului și fericirea, tot întru Domnul. Dar Domnul ne-a făcut împreună făuritori ai fericirii anilor noștri. Viață lungă, întru bine, a făcut Dumnezeu celor ce cinstesc pe părinți. Viață veșnică plinitorilor poruncilor sale sfinte. „Dacă vrei să intri la viață ține poruncile“ ... Cuvântul Domnului, porunca Domnului cu adevărat este izvor de viață.

La începutul cărării noului an să așezăm viața noastră întru acest Cuvânt dumnezeiesc.

Să plecăm cu această lumină în suflet și atunci nu vom umbla în întunec; „Cine îmi urmează mie nu umblă în întunec, ci are lumina vieții“ — zice Domnul. Așezați din darul lui Dumnezeu, întru această lumină, să o păzim neumbrită, și ca fil luminii să umblăm, căci zilele rele sunt. Rele peste măsură, pentru toate neajunsurile cu cari se luptă lumea întreagă, cari se resfrâng asupra tuturor, dar mai

Foia „Unirii“

Filosofia morții

— în poezia noastră poporană —

(2)

de Gavril Todica

Vanitas. Nimic nu dovedește mai elocvent deșertăciunea lucrurilor trecătoare din lume ca scriul și mormântul:

Mult amăgitoare lume
Toate câte ai sunt glume
Și visuri prisositoare,
Ca negura trecătoare...

Omul, până e sănătos, e dispus să creadă că „tot ce zboară, se mănâncă“. Dar

Pentru bolnav toate 'n lume
Sunt numai amărăciune.

În acest sens, boala constituie deci o eselență *propedeutică filozofică*. Omul, care trece în viața de dincolo, poate esclama:

Nu mai am nici o durere,
Nu-mi mai trebuie avere

(Ib.)

Altul constată cu decepție:

Lume rea și înșelătoare,
Vai mult ești amăgitoare,
Multe tu făgăduiești
Și puține împlinești!)

¹⁾ I. Pop-Reteganul, *Bocete sau cântări la morți*. Gherla, 1914. Tip. „Aurora“, pag. 24.

Sau:

Mult în lume m'am trudit
Până mi-am agonisit
Avere și cinste mare,
Ca să am spre desfătare,
Dar din toate m'am ales
Cu vr'o trei coți de pământ...
Dacă nu-mi crezi pe cuvânt,
Vino până la mormânt.

Stihurile dela morți ne spun și ele: „Care desfătare lumească rămâne neîmpreunată cu griji? Care mărime stă pe pământ neschimbată? Toate sunt mai neputincioase decât umbra. Toate sunt mai înșelătoare decât visurile. Moartea însă într'o clipeală le apucă pe toate aceste“.

„Deșertăciune sunt toate cele omenești, câte nu rămân după moarte! Nu rămâne avuția, nici călătorește împreună mărimea; că venind moartea, toate acestea pier“.

„Unde este desmierdarea cea lumească? Unde este nălucirea celor trecătoare? Unde este aurul și argintul? Unde este mulțimea și strigarea slugilor? Toate sunt țărână, toate cenușe, toate umbră“.

Moartea, personificată, uneori e lăudată sau cel puțin judecată obiectiv: ea culege pe toți.

Dânsa-i în lume mai mare
Și prietin pe nime n'are.
De bătrâni nu i-e rușine,
La cei tineri încă vine.
Nu se teme de 'mpărați
Cu ostași încunjurați.
Nu se teme de voiaici,
Nici i-e milă de prunci mici.
Moartea toate stăpânește

Și peste toate domnește...
Toate pier, se mistuesc
Și nu se mai pomenește...
Celce n'ar voi să creadă
Meargă la mormânt și vadă:
Craii cei mari și 'mpărați,
Cei puternici și bogăți
Putrezesc cu cei lipsiți
Intr'o potrivă periți.

(După Reteganul, o. c. 60—62).

Asta-i cruda morții lege:
Moartea-i oarbă, nu alege.
Smulge, rumpe și cosește
Tot ce'n calea ei găsește,
Juni, bătrâni, săraci, bogăți,
Chiar puternici împărați...

(Negruțiu, o. c. 19).

Pentru bolnav toate'n lume
Sunt numai amărăciune,
Lui nici bogăția mare
Nu-i întinde alinare.
În tot timpul chiamă moartea,
Ca să-i ușureze soarta,
Și când aceasta sosește,
De năcaz îl mântuește...

Acum doarme, s'odihnește,
El durerea nu simțește.
Și-a sfârșit zilele-amare
Și pline de întristare.

(Id. 18).

Binecuvântată moarte,
Cu dreptate ești la toate!

(Reteganul, o. c. 33).

Moartea mai adeseori însă e defăimată, învinuită, osândită:

Moarte amară și tirană,
Oamenilor rea dușmană,
Că tu, pen' un merșor,
Faci pe oameni de toți mor.

(Reteganul, o. c. 54).

ales rele, pentru că în mijlocul atâtor dureri le petrecem în întunec. Întunecul înfricoșat al sufletului...

Neamul nostru este fericit, pentru că păturile largi ale poporului sunt așezate întru credință. Cu toate ispitele veacului rău și păcătos, cu toată frământarea fără suflet, de care n'a fost scutit nici poporul nostru, trăiește, mulțumită Domnului, în adâncurile sufletului, credința lui Dumnezeu. Viața lui este așezată întru El. Dorința noastră este de a păstra această comoară neprețuită: de a-o lămurii; de a-o scoate la lumina zilei tot mai mult și de a-o trece tot mai adânc, în viața de toate zilele.

Trebue să trezim întru noi tot ce este credință întru Domnul și să adâncim cursul vieții creștinești pentru a dăruii tot mai multă viață, întru bunătate și creștinească dragoste. Pentru a ne putea bucura de ani mulți și cu adevărat fericiți. Fericiți pentru noi, fericiți pentru întreg neamul.

Chemarea mea caldă se îndreaptă în în primul rând către Frații mei preoți împreună lucrători în via Domnului.

Să răsună veșnic în urechile noastre cuvântul Sfântului Pavel: „Vai mie dacă nu volu vesti”. Să luăm în cea mai caldă îngrijire formarea sufletului pruncilor, atât de scumpi Domnului. Să le frângem pâinea dumnezeiască, să-i ducem aproape de Domnul, să-i așezăm în brațele dragostei sale dumnezeiești, pentru a le da binecuvântarea pentru cărarea unei vieți întregi. Unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu. A lor este viitorul bisericii Domnului, care trece prin atâtea greutăți, care poartă atât de grea luptă pentru biruința binelui în lume.

Chiamare caldă și îndemn stăruitor, plin de dragoste, îndrept iubitorilor credincioși, de a da bună ascultare cuvântului dumnezeiesc ce li-se rostește în numele Domnului. Nu este

Tu prinzi arcul de mănunchi
Și săgetezi prin rărunchi...

(Id. ib.)

Oh, tu moarte rea și-amară,
Acum văd că trista-ți oră
E însoțită de durere,
E păhar amar cu fiere.

Căci când vii tu și sosești,
Tot ce afli, duci, răpești.
Multă jale, suspinare
Lași pe lume, n'ai cruțare...

Nu cruți tu pe copilași,
Cari de mamă sunt rămași,
Nu ți-e milă când suspină
Vărsând lacrimi din inimă
Pentru mama lor cea dulce,
Care-i lasă și se duce.

Și eu ți-am gustat veninul,
Rău, amar, ca și pelinul;
Am beut din el cu greutate
Și-acum zac fără viață

(Negruțiu, o. c. 16-17).

Moartea fuge cu grabire
In casa unde-i iubire
Și în loc de desmierdări
Pune lacrimi și oftări.

(Ibid.)

Vai mânca-te-ar focul moarte,
Cum mai faci și tu dreptate!
Nu mergi unde ești rugată.
Vii unde nu ești chemată;
Nu mergi unde ești poftită,
Mi-ai venit netrebuită!
Nu știu, moarte, ce gândești,
De-al meu neam îl pustiești?
Nu știu, moarte, ce-ai gândit,
De-al meu neam l-ai pustiit?

(Reteganul, o. c. 169).

Sau:

Bată-te pustia moarte,
Dar aici ce-ai căutat?
Că nime nu te-a chemat!

(Id. 183).

cuvânt omenesc, este Domnul care grăiește: „Cine vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă. Și cel ce mă ascultă pe mine, ascultă pe cel ce m'a trimis pe mine, pe Tatăl”. Trimiteți cu drag pruncii la școală, a cărei lucrare va fi binecuvântată, aruncând sămânța cunoștințelor acestui veac înfrățită cu lumina dumnezeiască a credinței. Așa se va forma în sufletul lor cunoștința și dragostea lui Dumnezeu, știind că nu puteți să le dați comoară mai scumpă, nici merinde mai aleasă, pentru întreaga lor viață. Cu această hotărâre să îndreptăm pașii noștri pe cărarea noului an. Binecuvântarea Domnului va fi asupra noastră și pacea lui în sufletele noastre.

Cazul dela Calea Mare. Ortodoxia orădană varsă, prin „Legea Românească”, foc și pucioasă asupra vladiciei unite din Oradea și asupra călugărilor franciscani uniți de sub ascultarea Preasf. Valeriu. Chipurile: procleșii de „uniați” ar cumpăra cu bani sufletele pravoslavnice. Și unde asta nu merge așa, mai cu frumosul, ar recurge chiar și la mijloace medievale, închisitoriale. Par'c'ar fi în Spania vremurilor lui Torquemada. — Așa prezintă oficiosul orădan ortodox lucrurile. Uită numai să spună că procedura demascată de ei e procedură de casă. Pentru ca s'o exemplifice nu trebuie să meargă prea departe nici în spațiu nici în timp. Pot rămânea la Maramureș, Cib, Poiana și alte puncte din țara noastră și din vremurile „dominanței” pravoslavnice române.

Adevărul, în ce privește Calea Mare din părțile Bihariei, e acesta: Ortodoxia și-a pus aci, drept străjer și apărător, un preot călugăr, ca să fie mai sigură pe poziții. Cum, cum nu, credincioșii de-aci n'au putut îndrăgi de fel pe păstorul ce le-a fost dat. Mai mult: au crezut că cel mai bun lucru este să-și caute alt îndrumător al conștiințelor lor, aparținând altor convingeri religioase, și cu alte metode pastorale. Pocăiți nu le-au trebuit; nazareni n'au vrut să se facă; inochentiștii se vede că nici din nume nu-i cunosc; calvinismul nu-i pentru structura lor sufletească. Și iac'asa au apucat drumul sf. Uniri.

Decât autoritățile administrative, ortodoxe dela roată, una știu și aia o țin: pe-aci nu se trece! Deși nu-i vorba nici de Mărăști, nici de Mărășești. Și deși art. 5 din Constituție spune împede: „Românii, fără deosebire de origine etnică, de limbă sau religie, se bucură de libertatea conștiinței”. — Ce-i pasă însă administrației dominante de Constituție?!

De doi ani de zile acești credincioși s'au adresat de repeșite ori primpretorului din Ceica și prefectului din Oradea să nu le mai ultragieze conștiința. S'au rugat deageaba. Cum zădarnică a fost și cererea de a se institui o comisie mixtă, care să constate: a) vreau, ori nu vreau acești creștini să treacă la Sf. Unire?; b) cine-i vinovat că dorința lor n'a fost luată în seamă? Abia demersul la Ministerul Ardealului a adus la ceva rezultat: s'a promis că se vor face cercetări în cauză. Președinția consiliului de miniștri și Ministerul Internelor nici n'au răspuns măcar la rugămințile ce le-au fost adresate și lor. — Rezumăm:

Cei din Calea mare vreau să treacă la Sf. Unire de bună voie și nesiliți de nime. Constituția le dă drept. Se roagă de cei mici să le respecte acest drept; să roagă de cei mari să-l ajute să-și elupte unul dintre cele mai sfinte drepturi: dreptul la libertatea conștiinței. Găsesc însă pretutindeni urechi astupate. Odată ce d. Alexandru Popescu, notarul din Lăzăreni, nu poate permite ceva cum ar fi trecerea lor la sf. Unire. — Fine finali: Ce închizitori haini și fără suflet sunt și „uniații” ăștia dela Oradea Preasf. Frențiu! (*Basarab Moldoveanu*)

Criză de guvern. Surpriza a ajuns un factor obișnuit în viața politică românească. Așa încât.. nu mai surprinde pe nimeni. Știm doar cu toții, că la noi toate sunt cu puțință.

Totuși, realitatea capricioasă reușește uneori să ne ulmească. Așa acum. Am trecut sărbătorile în pace. Funcționarii și-au primit salariile. Negustorii au făcut vânzări destul de bune. Plugarii cam au ce le trebuie și încep a răsufla mai ușor. Țara avea senzația unei reveniri la normal, pe toată linia.

În aceeași vreme, guvernul duce tratative, de capitală importanță pentru finanțele și economia țării în străinătate. Prestigiul și încrederea de care se bucură dincolo de hotare dau bune nădejdi de reușită.

De anul nou însă doi slujbași: Prefectul poliției din București și Comandantul jandarmeriei, fac literatură. Dau scrisori și ordine de zi în cari uită că țara are și guvern. Fac chiar oarecari aluzii supărătoare.

De sigur, nu se face gaură în cer dintr'atăta. Cei doi autori de literatură își vor face bagajele și își vor continua această meserie, în toată libertatea, ca simpli particulari. — Așa s'ar fi întâmplat alurea, în țări cari au nițel simț de ierarhie și de proporții. Așa s'ar fi întâmplat chiar dacă vina lor n'ar fi împede, ci ar fi ajuns pur și simplu la neînțelegeri cu ministrul de interne.

La noi, intervine surpriza: rămân funcționarii și se demite guvernul. După 6 luni de bună guvernare, în clipe excepțional de grele pentru țară, cu riscul de-a deslănțui, în cap de iarnă, urgia unor noui alegeri, din cari nu se știe ce și cum ar ieși. — Este de ce să fim uluiți și noi și străinătatea toată, care nu mai înțelege nimic. Căci: ori suntem țară neserioasă; ori dacă în dosul conflictului cu cei doi ofițeri se ascunde ceva serios și grav, așa cum și-au îngăduit unele gazete să scrie deschis și pe față (ca de ex. „Calendarul”, „Epoca” și altele), atunci trăim o viață publică radical viciată și cel mai elementar patriotism ar trebui să îndemne pe toți conducătorii de partide a se solidariza cu d. Maniu, pentru a grăbi limpezirea lucrurilor și intrarea în normal.

Să sperăm că așa va fi. Știrile pe cari le primim la încheierea foii afirmă că nu va fi schimbare de regim. Rămâne actualul parlament. Guvernul va avea însă alt șef. Probabil pe d. Vaida. Și, de sigur, cu plecarea ofițerilor. Dar, în acest caz, de ce a trebuit să ne mai dăm în spectacol cu o criză de guvern? Și ce ar câștiga țara din astfel de întorsături ciudate? — Vremea nu-i de loc potrivită pentru jocul de-a guvernele!

Școala română din Roma și încă ceva. În cea mai încântătoare regiune a cetății Eterne, în Valle Iulia, se înalță un nou palat monumental: Istituto Academico Romano. S'a ridicat cu toată cheituaia Băncii Naționale, după planurile și sub supravegherea arhitectului P. Antonescu.

Marți, în 10 Ian. c. a fost inaugurarea solemnă a noului și splendidului așezământ de cultură română, la care vor fi trimiși tineri cari după terminarea învățământului universitar vor fi socotiți chemați să se specializeze în studiul arheologiei, istoriei și filologiei. La serbarea inaugurării au luat parte, între o mulțime de alte somități politice și științifice, Ducele Mussolini din partea Italiei și d. Gusti ministrul Instrucțiunii, din partea României și a Academiei Române.

Seria cuvântărilor a deschis-o d. Ojoltu regrezentantul Băncii Naționale române. Mai vorbesc dd. Cristescu Alex. Marcu și Em. Panaitescu directorul actual al școlii ro-

mâne, ca să urmeze la cuvânt d. *D. Gusti*. Dă expresie emoției de care este cuprins sufletul român când, venind în Roma, are sentimentul că reintră în căminul părințesc. Apoi continuă: „Același emoție va fi cuprins inima acelor călugări din Transilvania, cari după unirea unei părți a bisericii Române cu Roma veneau să facă studiile lor de teologie la institutul „De Propaganda Fide“, și care auvură surpriza de a descoperi aici originea poporului nostru. Ei au adus înapoi, în bagajul lor de cărți și de manuscrise, elementele unei Renașteri spirituale și naționale, la lumina căreia am trăit mai mult de un secol, și grație cărora ne-am îndreptat către formele de Stat de astăzi.

Printre ei în primele rânduri se așează acel Episcop Inochentie Micu, unul din întemeietorii bisericii greco-catolice din Transilvania, care, după ce a trăit exilat un sfert de secol pe lângă Sf. Scaun, a murit și odihnește aici în biserica Madona del Pascolo.

„Deșteptarea noastră a venit mai ales din Transilvania atunci îngropată în imperiul Habsburgilor, și tot în Transilvania această deșteptare a fost cel mai exclusiv romană. După 16 secole, Roma care ne trimisese acolo, ne salva încă odată. Și de aceea au venit Legiunile Transilvane, în timpul marelui război să combată cot la cot și în aceleași tranșee, alături de frații și tovarășii lor de arme italieni, pentru marea cauză a independenței și a unității naționale“.

Răspunde d. *Ercole*, ministrul educației naționale italiene. Se face apoi vizita localului școlii.

Știri mărunte

La Papa. În 11 Ian. c., d. ministru Gusti a fost primit în audiență de Preafer. Părinte Piu XI, tot atunci d. ministru al Instrucțiunii și cultelor a depus o comoară cu o panglică tricoloră pe mormântul vlădicului-mucenic Inochentie din biserica Madonna del Pascolo la care ploasă ceremonie au fost de față și seminariștii români dela Propaganda Fide și colegiile: grec, franciscan, armean și asumpționist.

Pentru unirea tuturor. Episcopul Dr. Przedzicki al Podlahiei e unul dintre arhieriei poloni căruia îi zace nespuse de mult la inimă readucerea disidenților ortodocși la biserica lui Hristos. Mai în vara anului trecut a dat o pastorală în care-și face atent clerul său latin că acesta n'are nici un titlu să se uite de sus și cu neîncredere la uniți și ortodocși. Acum are o nouă pastorală în care înculcă preoțimeii din eparhia sa să fie cu toată sollicitudinea pentru săptămâna unionistă, dela 18 până la 25 Ianuarie c., să fie ținută cu conștiințiozitate. În acest răstimp preoții și poporul se vor ruga împreună, în biserici, ca cerul să se milostivească și să-i readucă pe frații rătăciți în sânul unicei biserici adevărate a Domnului, ca să fie iarăși o turmă și un păstor, cum fusese înainte de desbinare. — Calea episcopului Podlahiei, mai promițătoare ca altele. N'ar strica să fie urmată și de noi.

Misiuni populare. S'au ținut în mai multe localități din arhidieceză și eparhia de Oradea. În arhidieceză s'a făcut parte de asemenea bucurii parohiilor *Dănuș*, *Foiana Mărului* (în zilele de 19—21 Noemvrie trecut), predicatorii fiind p. *Ioan Vlad*, p. *Eugen Aricesan* și *P. Iosif Tălmăcel*; după cari au urmat (10—17 Decemvrie trecut) parohiile *Corbu* și *Bilbor*, unde vestitor al cuvântului a fost singur *P. Iosif Tălmăcel*. La *Teleac* a făcut aceiași a-

postolie p. *Dr. Vasile Aftenie*, prof. la seminarul nostru teologic. Mărturisiri și cuminecări foarte numeroase, pretutindena ajutând preoții din din loc și din jur. — La fel și cu misiunile din *Cheniz*, *Celhetu*, *Blaja* și *Aghireș*, din eparhia Orăzii, ținute toate de *P. Dr. Dominic Neculdeș*, care cu Aghireșul a încheiat seria anului trecut. Totalul seriei anuale: 15 localități, înregistrând un număr de 9026 cuminecări. — Orice comentariu e de prisos.

Locale. Dumineca viitoare, a lui Zaheiu, va predica în catedrală p. *Dr. Liviu Chinezu*, prof. de religie.

Agru în Vișinelu. Parohia noastră de pe Câmpie în ziua de Anul Nou a avut parte de o bucurie deosebită. Avizați din bună vreme de preotul local, p. *Gheorghe Șomlea*, bunii credincioși s'au întrunit după masă în adunare de constituire a Agrului. După cuvântul de deschidere și orientare generală a preotului, s'a citit regulamentul asociației înființându-se. A fost ascultat și primit cu însuflețire. Noul comitet, la alegerea căruia s'a purces numai decât, are de președinte pe d. *Ioan Duca*, de notar pe d. învățător *Corneliu Năsălean*, de casar pe d. *Traian Lăcan*. Numărul membrilor înscriși cu acest prilej este de 54 de persoane, cărora, sigur, le vor urma alții și alții. — Ajute Domnul ca acest frumos început de activitate agristă, inaugurat cu o bine gândită conferință a tânărului cleric *Dumitru Sălăgeanu*, să aibă continuare cât mai vie și mai rodnică!

Apostolie pe stradă. Evreul convertit *Davis Goldstein*, fericit că s'a făcut creștin catolic, dorește să împărtășească pe cât mai multă lume de lumina și bucuria noului său crez. Spre acest scop și-a cumpărat un automobil, cu care colindă Statele Unite. Dintr'o epistolă a sa către redacția gazetei Catholic Guild of Israel din Londra apare că în decurs de 16 luni de zile a parcurs o distanță de 35.250 miluri, vorbind cam în 20 de adunări de stradă la săptămână. Din aceeași scrisoare mai aflăm că s'au trecut până acum 23.000 de exemplare din lucrarea lui *Goldstein*: Ostașul lui *Hristos*. Tovărășie de drum și de apostolie îi ține un alt convertit: *Teodor Dorsey* din Baltimore, care înainte de a fi trecut la catolicism studiase teologia protestantă. După planul anunțat deja de ei, în 1933 vor cutreera statele din sud. Începutul e fixat pentru *S. Augustin* din Florida, după care vor urma *Mobile*, *Raleigh* și alte puncte.

Muntele Nebo în stăpânire creștină. Custodia franciscană din Palestina a isbit să cumpere muntele de pe care i-s'a îngăduit de Domnul lui *Moise* să vadă, înainte de a închide ochii, Pământul Făgăduinții. Pe platoul trecut în posesiunea Părinților franciscani se mai văd încă ruinele unei mănăstiri străvechi și urmele unui atrium. După ce se va sfârși cu săpăturile întreprinse de Institutul Biblic din Ierusalim, se va ridica pe aceste înălțimi o bisericuță catolică, — unica actualmente în părțile Transjordaniei — pentru a reaminti întâmplări dintre cele povestite pe paginile Cărții Sfinte.

Mișcare jacobită spre Roma. S'au împlinit doi ani de când arhiepiscopul *Mar Ivanios* și episcopul *Mar Theophilos*, dimpreună cu o seamă de călugări și călugărițe, abjurând erezul jacobit, au îmbrățișat crezul catolic. Din prilejul aniversării acestui fapt conducătorii mișcării unioniste au ținut o întrunire sărbătorească. Din cuvântările celor doi ierarhi converțiți se vede că mișcarea pornită de ei e în continuă creștere. Dânsii, catolicii de rit siriaco-malabaric, au câștigat teren pentru clădirea alor mai bine de 100 biserici și capele. Cei 7 preoți regulari, 21 seculari și 46 misionari ai lui *Mar Ivanios*, precum și cei 13 preoți și 13 cateheți ai lui *Mar Theophilos* activează admi-

tabil. Din destăinuirea arhiepiscopului de *Trivandrum* au luat, cu însuflețire de nedescris, la cunoștință, că încă un episcop jacobit a cerut primirea în sânul bisericii catolice. Eparhia acestuia cuprinde 20.000 de credincioși, cu 30 preoți și 100 biserici.

† **Pr. Vasile Colceriu**, parohul *Voi-vodenilor*, a trecut la cele veșnice în ziua de 31 Decemvrie 1932, într'al 76-lea an al vieții și 50 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

P. Reghin. Buletinul „Agru-lui“ va apare, pe viitor, lunar, începând cu Ianuarie c. El va reflecta întreaga viață a asociației, cuprinzând deoparte îndrumările conducerii, de alta scurte dări de seamă asupra situației și activității singuraticelor organizații parohiale. — Acest lucru l-a făcut, până acum, pe cât i-a fost cu putință „Unirea“. Regretăm că despre constituirea organizației din orașul *Dv.* n'am avut informații la timpul său. Le-am fi publicat cu plăcere. — Am scris însă, illo tempore, destul de amănunțit despre constituirea cadrului arhidiecezan, pe care îl prezidează p. canonic *Dr. Ion Coltor*. Neavând încă un local de birou propriu, toată corespondența privind Agru arhidiecezan se trimite la adresa Președintelui, la *Blaj*, ori secretarului general *Dr. Augustin Popa*. — Aveți perfectă dreptate în propunerea ce faceți privitor la adunarea materialului informativ despre preoții întemnițați și internați pentru cauza românească. Ar fi bine și folositor ca Ordinarietate să adune, oficial și cât mai complet, tot ce e vrednic de ținut minte din acest calvar al slujitorilor bisericii noastre. Nu numai arhiva, ci și istoria va fi recunoscutoare pentru truda adunării unui material atât de prețios.

C. Derșida. Despre „organizarea profesională“ a preoțiilor noastre s'a vorbit de multă vreme și cu destulă amploare, și în coloanele noastre. Dacă până acum nu s'a trecut la faptă, este a se datori deoparte greutăților principiale pe cari le-au simțit toți susținătorii ideii în clipa când au trebuit să precizeze rosturile și încheierea numitei organizații, de altă parte convingerii, care și-a făcut loc tot mai mult, că adevărată pomenita „sindicalizare“ nu prea poate fi socotită mijlocul miraculos care ne-ar mântui de toate nevoile. Nu se prea poate înțelege, anume, de ce și cum preoțimea fără organele sale ierarhice cărmuitoare ar avea mai mare putere și prestigiu, decât aceeași preoțime în frunte cu ierarhii săi. O pildă recentă, dela alții, duce cam la aceeași concluzie. Biserica soră, ortodoxă, are această organizație. Este mulțumită cu ea? Nu prea. P. *D. Antal* a și publicat, în ultimii numeri ai „Renașterii“, o serie de observări judicioase asupra ei, căutând o „mai bună organizare a preoțimii“. Concluzia lui este: „Sfântul Sinod a făcut rău când a dat voie preoțimii să se organizeze într'o asociație profesională, și nu a contrâns-o să rămână în cadrele de organizare ale bisericii, unde în cercurile preoțești și conferințele protopopești pot să-și expună fără teamă orice desiderat“. — Oare la noi ar fi mai brează?

„Foia Diecezană“. **Caransebeș.** Din infinitul „studiu“ pe care îl publică în coloanele *Dv.* „originalul“ gânditor *Hergan*, asupra ortodoxiei din *Ticvaniu* mare, îngăduiți, vă rugăm, să furăm și noi o perlă. Este, în primul număr al acestui an, o gândire atât de profundă, turnată într'o formă literară atât de perfectă, încât am avea mustrări de conștiință dacă nu am da-o, drept hrană duhovnicească pentru săptămâna ce vine, cetitorilor noștri. Capodopera sună așa: „Cei cari îndrăznesc, față de atâtea dovezi contrare, să afirme, că unirea „a fost nespuse de folositoare pentru neam“, aceia când fac aceasta, firește, că se desbracă de adevăr și de orice bun simț... și în exagerata lor preocupare, ca temeiul existenței, sau mai bine zis al bunului lor trai pământesc să nu se clatine — ajung la deschiștură sufletescă“. — Așa. Am transcris din literă în literă și din virgulă în virgulă. Și rugăm pe cititori „să trateze textul cu aceeași pietate pedantă. Să se îmbrace bine, în adevăr și bun simț, și cu exagerată preocupare să mediteze asupra echilibrului sufletesc al marelui gânditor și luptător al ortodoxiei: *Hergan*!

Am primit abonamentul pe 1932: *Dr. B. Timișoara*, Parohia *Buciumi*, Oficiul parohial *Ghilad*, Oficiul parohial *Vame*, *P. Oravița*, *B. Măgura Ilvei*, Oficiul parohial *Roșiori*, *M. Trașiș*, *V. Sărăuad*, Oficiul parohial *Târnova*, Oficiul parohial *Tăuții de jos*, *Primăria Teaca*, *O. Laurenii*, *P. Petrița*, Oficiul parohial *Petroșeni*, *S. Băița*, Oficiul parohial *Romuli*, Parohia *Clopodia*, *S. Cernăuț*.

Am primit abonamentul pe 1933: *G. Ghimesfăget*, *A. Zlatna*, *B. Lugoj*, *Dr. V. Târgu-Mureș*, *Dr. V. Oradea*, Oficiul parohial *Lechința de Mureș*, *Dr. P. Caransebeș*, *S. Merișori*, *S. Dumbrăveni*, *T. Oradea*, *I. Baia-Mare*, Cercul catolic *Oradea*, Oficiul parohial *Gligorești*, Oficiul parohial *Vișinelu*, Oficiul parohial *Igrăș*.

Dr. P. Târgu-Mureș. Vă mulțumim pentru suma de 300 Lei ce ați binevoit a ne trimite în contul abonamentului pe 1933.

Biserica Suplae. Confirmăm primirea sumei de Lei 400, abonament pe 1931 și 1932.

Oficiul parohial Curtișeni. Am primit 400 Lei, abonament pe 1931 și 1932.

C. Alba-Iulia. Chităm primirea abonamentului pe 1932.

B. Călăcea. Am primit 400 Lei, abonament pe 1931 și 1932.

Of. par. Minișel. Chităm primirea abonamentului pe 1932.